

МАШКОВА Валерія Ігорівна

ПІДГОТОВКА ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ АДВОКАТА

Посібник
для самоперевірки знань

ЮРИНКОН ІНТЕР
Київ-2026

УДК 378.091.27:34](076)
М36

Машкова В. І.

М36 Підготовка до кваліфікаційного іспиту адвоката. Посібник для самоперевірки знань. Київ: Юрінком Інтер, 2026. 652 с.

ISBN 978-966-667-931-7

Ця книга створена для допомоги особам, які готуються до складання іспиту на здобуття права на заняття адвокатською діяльністю. Вона містить більше ніж 2 700 тестових завдань, розподілених на 16 розділів. Всі тестові завдання були складені відповідно до Програми складання кваліфікаційного іспиту, затвердженої рішенням Ради адвокатів України від 21 вересня 2019 року № 113.

Крім того, вона також буде корисна для студентів закладів вищої освіти України, які навчаються за спеціальністю 081 «Право» та готуються до складання іспиту з тієї чи іншої дисципліни, яка також входить і до програми складання кваліфікаційного іспиту з адвокатури.

УДК 378.091.27:34](076)

Видавництво «Юрінком Інтер» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. Ця книга виготовлена з паперу, сертифікованого FSC® та PEFC™

ISBN 978-966-667-931-7

© Машкова В. І., 2026
© Юрінком Інтер, 2026

ЗМІСТ

Розділ I. ІСТОРІЯ АДВОКАТУРИ. ПРАВОВИЙ СТАТУС АДВОКАТУРИ ТА АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	5
Розділ II. ПРАВИЛА АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ.....	35
Розділ III. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО	55
Розділ IV. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО	83
Розділ V. ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	123
Розділ VI. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО	179
Розділ VII. КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО.....	219
Розділ VIII. ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	271
Розділ IX. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПРАЦЮ.....	331
Розділ X. ЖИТЛОВЕ ПРАВО	373
Розділ XI. СІМЕЙНЕ ПРАВО.....	403
Розділ XII. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	433
Розділ XIII. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО.....	461
Розділ XIV. БЮДЖЕТНЕ, ПОДАТКОВЕ ТА МИТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО	533
Розділ XV. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ДОВКІЛЛЯ (ЗЕМЕЛЬНЕ, ВОДНЕ, ПРО НАДРА ТОЩО)	573
Розділ XVI. ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД	627
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ I	643
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ II	643
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ III	643
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ IV.....	644
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ V.....	644
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ VI.....	645
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ VII.....	645
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ VIII.....	646
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ IX.....	647
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ X.....	647
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ XI.....	648
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ XII.....	648
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ XIII.....	649
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ XIV.....	649
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ XV.....	650
ВІДПОВІДІ ДО РОЗДІЛУ XVI.....	650

Розділ І.

ІСТОРІЯ АДВОКАТУРИ. ПРАВОВИЙ СТАТУС АДВОКАТУРИ ТА АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

1 Походження та історичний шлях світової адвокатури. Адвокатура і судові оратори Стародавньої Греції та Риму. Друковані пам'ятки видатних адвокатів цих країн про адвокатські професії та ораторське мистецтво.

1.1. З чим пов'язана поява перших професійних захисників-адвокатів?

- 1) з періодом заміни звичаєвого права писаними законами;
- 2) із розвитком філософії;
- 3) із розвитком ораторського мистецтва.

1.2. Назвіть основні ознаки так званою адвокатської діяльності у Стародавній Греції:

- 1) було встановлено обов'язок кожного особисто захищати себе в суді; судовий захист (красномовство) та складання документів і промов були окремими професійними сферами;
- 2) судовий захисник мав оволодіти перш за все ораторським мистецтвом, а відання законами було справою юрисконсультів; особи, які займалися складанням юридичних документів та написанням судових промов, називалися логографами;
- 3) всі відповіді правильні.

1.3. Назвіть судових ораторів Стародавньої Греції:

- 1) Демосфен, Антифан;
- 2) Гортензій, Марк Туллій Цицерон;
- 3) всі відповіді правильні.

1.4. Назвіть судових ораторів Стародавнього Риму:

- 1) Марк Аврелій, Цетег;
- 2) Полліріан, Децій;
- 3) всі відповіді правильні.

1.5. Що з наведеного є друкованими пам'ятками Стародавньої Греції про адвокатські професії та ораторське мистецтво?

- 1) промова «Про вінок»;
- 2) діалог «Про державу»;
- 3) трактат «Про оратора».

1.6. Що з наведеного є друкованими пам'ятками Стародавнього Риму про адвокатські професії та ораторське мистецтво?

- 1) діалог «Про державу»;
- 2) трактат «Про оратора»;
- 3) всі відповіді правильні.

2 Історія української адвокатури. Судове представництво в Київській Русі у IX–XIII століттях та характерні риси цього представництва.

2.1. Що було першим кодифікованим джерелом звичаєвого права в Київській Русі?

- 1) Права, за якими судиться малоросійський народ;
- 2) Руська правда;
- 3) Судовий статут.

2.2. Якими були характерні риси судового захисту періоду Київської Русі?

- 1) обидві сторони в процесі іменувалися позивачами; свідки поділялися на дві категорії: видоки та послухи;
- 2) серед належних доказів були результати, отримані через «суд божий»; роль захисника в суді відводилася родичам та знайомим особи;
- 3) всі відповіді правильні.

3 Створення професійної адвокатури в Україні, формування поняття «адвокат». Пам'ятки права XIV–XVI століть. Вимоги до осіб, які виявили намір займатися адвокатською діяльністю у цей період.

3.1. В якому значенні поняття «адвокат» вживалося у період Речі Посполитої та Великого князівства Литовського?

- 1) захисник;
- 2) державний службовець;
- 3) юрист.

3.2. Що з наведеного є пам'ятками права XIV–XVI століть?

- 1) три Литовські Статути;
- 2) Права, за якими судиться малоросійський народ;
- 3) всі відповіді правильні.

3.3. Які вимоги до правників було встановлено Третім Литовським Статутом?

- 1) захисником могла бути кожна вільна людина, за винятком духовних осіб та судового персоналу замкових і земських судів (а також іноземців);
- 2) захисник не міг відмовитися від ведення справ убогих людей, удів, сиріт; за нез'явлення до суду без поважних причин до нього могла бути застосована смертна кара;
- 3) адвокатом міг бути чоловік, який є повнолітнім, християнином, розумово й фізично здоровим та світського стану.

4 Судова реформа 1864 року в Росії. Присяжні повірені в Україні. Повноваження Рад присяжних повірених. Принципи організації та діяльності адвокатури у 1864–1917 роках. Найбільш відомі адвокати цього періоду.

4.1. Які основні положення судової реформи 1864 року на території Російської імперії?

- 1) затвердження Судових Статутів 1864 та 1874 років; відокремлення судової гілки влади; введення загального суду на принципах змагальності; запровадження суду присяжних та закріплення права на захист від обвинувачення;
- 2) скасування інституту присяжних повірених; утворення колегій правозаступників; прийняття Декрету «Про суд»; прийняття Постанови «Про введення народного суду»;
- 3) запроваджено єдину систему судів: народний і губернський суди, Верховний Суд; запроваджено колегії оборонців у цивільних та кримінальних справах, встановлено вимоги до осіб, які приймалися до колегій; було введено колективні форми роботи колегій захисників правова допомога надавалася тільки через консультації, а захист у суді — за ордером колегії.

4.2. На які категорії повірені ділилися в період 1864–1917 років?

- 1) основні та другорядні;
- 2) присяжні та приватні;
- 3) державні та приватні.

4.3. Які Ради присяжних повірених діяли в Україні в період 1864–1917 років?

- 1) Південна, Північна, Центральна;
- 2) Перша, Друга, Третя;
- 3) Харківська, Київська та Одеська.

4.4. Які повноваження належали Радам присяжних повірених у 1864–1917 роках?

- 1) вирішення питання щодо прийняття особи до лав присяжних повірених; здійснення дисциплінарних проваджень у разі порушення повіреними своїх обов'язків;
- 2) визначення розміру винагороди повіреного за наявності спору між ним і підзахисним у разі відсутності між ними письмової угоди;
- 3) всі відповіді правильні.

4.5. Назвіть найвідоміших юристів періоду 1864–1917 років:

- 1) Михайло Жученко, Володимир Спасович, Сергій Морозкін;
- 2) Гліб Бондар; Сергій Гребенюк; Микола Ковальчук;
- 3) Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький.

5 Адвокатура України у 1917–1922 роках. Організаційні форми адвокатської діяльності у цей період.

5.1. Вкажіть загальні риси, притаманні адвокатурі України 1917–1922 років:

- 1) затвердження Судових Статутів 1864 та 1874 років; відокремлення судової гілки влади; введення загального суду на принципах змагальності; запровадження суду присяжних та закріплення права на захист від обвинувачення;
- 2) скасування інституту присяжних повірених; утворення колегій правозаступників; прийняття Декрету «Про суд»; прийняття Постанови «Про введення народного суду»;
- 3) запроваджено єдину систему судів: народний і губернський суди, Верховний Суд; запроваджено колегії оборонців у цивільних та кримінальних справах, встановлено вимоги до осіб, які приймалися до колегій; було введено колективні форми роботи колегій захисників правова допомога надавалася тільки через консультації, а захист у суді – за ордером колегії.

5.2. Які організаційні форми здійснення адвокатської діяльності були найпоширенішими в Україні в 1917–1922 роках?

- 1) здійснення адвокатської діяльності індивідуально;
- 2) колегії;
- 3) адвокатські бюро та об'єднання.

6 Адвокатура України у 1922–1931 роках. Керівні органи адвокатури та їх повноваження. Судова реформа 1922 року. Нормативні акти, що регулювали організацію та діяльність адвокатури України. Порядок набуття статусу адвоката у цей період.

6.1. Вкажіть загальні риси, притаманні адвокатурі України 1922–1931 років:

- 1) затвердження Судових Статутів 1864 та 1874 років; відокремлення судової гілки влади; введення загального суду на принципах змагальності; запровадження суду присяжних та закріплення права на захист від обвинувачення;
- 2) скасування інституту присяжних повірених; утворення колегій правозаступників; прийняття Декрету «Про суд»; прийняття Постанови «Про введення народного суду»;
- 3) запроваджено єдину систему судів: народний і губернський суди, Верховний Суд; запроваджено колегії оборонців у цивільних та кримінальних справах, встановлено вимоги до осіб, які приймалися до колегій; було введено колективні форми роботи колегій захисників, правова допомога надавалася тільки через консультації, а захист у суді – за ордером колегії.

6.2. Якими були керівні органи адвокатури в період 1922–1931 років?

- 1) загальні збори колегії; президія колегії;
- 2) голова колегії;
- 3) секретаріат колегії.

6.3. Що відносилось до повноважень керівних органів адвокатури в період 1922–1931 років?

- 1) заслуховування звіту президії, обговорення загальних питань діяльності колегії; встановлення розміру відрахування у фонд колегії та організація юридичних консультацій;
- 2) розгляд заяв про вступ у члени колегії та відрахування, нагляд і контроль за виконанням членами колегії їхніх обов'язків та накладення дисциплінарних покарань та призначення безоплатної оборони й оборони за таксою;
- 3) всі відповіді правильні.

6.4. Які нормативні акти регулювали організацію та діяльність адвокатури України в період 1922–1931 років?

- 1) «Положення про адвокатуру Української РСР»; «Положення про надання консультацій для надання юридичної допомоги населенню»;
- 2) Основи судоустрою СРСР і союзних республік; Постанова «Про реорганізацію колегій захисників»;
- 3) всі відповіді правильні.

6.5. Хто міг набути статусу адвоката у період 1922–1931 років?

- 1) особи, які мали не менше двох років стажу практичної роботи в органах юстиції, або відповідну теоретичну та практичну підготовку;
- 2) неповнолітні, особи, які не мали виборчих прав, або перебували під слідством чи судом, та такі, що були виключені із колегії;
- 3) всі відповіді правильні.

7 Адвокатура України у період 1931–1939 років. Форми діяльності адвокатів, правове та фінансове становище об'єднань адвокатів, оплата праці адвокатів, організація контролю за діяльністю адвокатів і дисциплінарна відповідальність адвокатів у цей період.

7.1. Вкажіть загальні риси адвокатури України періоду 1931–1939 років.

- 1) адвокатура була підконтрольна державі; основною формою діяльності адвокатів були колегії адвокатури; колегії були госпрозрахунковими одиницями, яким встановлювалися плани;
- 2) було затверджено «Положення про адвокатуру УРСР»; затверджено перелік видів юридичної допомоги, які надавалися колегіями; змінилися вимоги до осіб, які вступали до колегії: встановлено необхідність вищої юридичної освіти, а для тих, хто закінчив юридичну школу – обов'язковий стаж практичної роботи в судових, прокурорських та інших органах юстиції не менше одного року (без цього стажу вони могли бути прийняті лише стажистами); особи без юридичної освіти повинні були мати стаж судді, прокурора, слідчого або юрисконсульта не менше трьох років;
- 3) було утворено Спілку адвокатів України; було затверджено «Положення про адвокатуру», яке детальніше регламентувало діяльність колегій адвокатів республіки, розширило види юридичної допомоги громадянам.

7.2. Як здійснювалась оплата праці адвокатів у 1931–1939 роках?

- 1) основною формою оплати був гонорар, який вони отримували у повному розмірі;
- 2) захисникам гарантувалося 2/3 визначеної їм тарифної ставки; ближче до кінця періоду захисник отримував свій заробіток за винятком 30 %, що відраховувалися на утримання президії й витрати колективу;
- 3) захисникам виплачувалася заробітна плата у розмірі їх посадового окладу.

7.3. Хто здійснював контроль за діяльністю колегій адвокатів у 1931–1939 роках?

- 1) Найвищий суд;
- 2) Нарком юстиції;
- 3) спочатку Найвищий суд, потім – Нарком юстиції.

7.4. Кому належали повноваження із розгляду дисциплінарних справ членів колегії у 1931–1939 роках?

- 1) президії колегії;
- 2) Наркому юстиції;
- 3) Найвищому суду.

8 Нормативно-правові акти, які регулювали діяльність адвокатури у період 1939–1962 років. Правове становище колегій адвокатів та організація діяльності юридичних консультацій. Оплата праці адвокатів, нормативне регулювання. Дисциплінарна відповідальність адвокатів і порядок оскарження дисциплінарних стягнень у цей період.

8.1. Які нормативно-правові акти, які регулювали діяльність адвокатури у період 1939–1962 років?

- 1) «Положення про адвокатуру СРСР»; інструкція «Про порядок проходження стажерами практики в юридичних консультаціях колегій адвокатів»; «Положення про адвокатуру УРСР»;
- 2) Наказ Народного комісаріату юстиції «Про контроль за прийомом до адвокатури СРСР»; лист Наркому юстиції «Про призначення захисту на вимогу судів»; наказ Наркому юстиції «Про поліпшення роботи юридичних консультацій колегій адвокатів»; Інструкція «Про організацію контролю за якістю роботи адвокатів»; директивний лист «Про контроль за якістю роботи адвокатів, що обслуговують установи, підприємства й організації»;
- 3) всі відповіді правильні.

8.2. Які системи оплати праці адвокатів застосовувалися у період 1939–1962 років?

- 1) захисник отримував свій заробіток у вигляді гонорару за винятком 30 %, що відраховувалися на утримання президії й витрати колективу;
- 2) захисникам виплачувалася заробітна плата у розмірі їх посадового окладу;
- 3) захисникам гарантувалося 2/3 визначеної їм тарифної ставки.

8.3. Хто здійснював контроль за діяльністю колегій адвокатів у період 1939–1962 років?

- 1) Найвищий суд;
- 2) Нарком юстиції;
- 3) спочатку Найвищий суд, потім – Нарком юстиції.

8.4. Які види дисциплінарних стягнень могли застосовуватися до адвокатів у період 1939–1962 років?

- 1) попередження, догана, відсторонення від адвокатської діяльності на 6 місяців та виключення зі складу колегії;
- 2) попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю; позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю;
- 3) догана, відсторонення від адвокатської діяльності на 6 місяців та виключення зі складу колегії.

9) Правове становище адвокатури України у період 1962–1980 років. Законодавчі та нормативні акти, що регулювали діяльність адвокатури. Керівні органи колегій адвокатів та їх повноваження. Прийом і виключення із колегій адвокатів у цей період.

9.1. Вкажіть загальні риси адвокатури України періоду 1962–1980 років.

- 1) адвокатура була підконтрольна державі; основною формою діяльності адвокатів були колегії адвокатури; колегії були госпрозрахунковими одиницями, яким встановлювалися плани;
- 2) було затверджено «Положення про адвокатуру»; затверджено перелік видів юридичної допомоги, які надавалися колегіями; змінилися вимоги до осіб, які вступали до колегії: встановлено необхідність вищої юридичної освіти, а для тих, хто закінчив юридичну школу – обов'язковий стаж практичної роботи в судових, прокурорських та інших органах юстиції не менше одного року (без цього стажу вони могли бути прийняті лише стажистами); особи без юридичної освіти повинні були мати стаж судді, прокурора, слідчого або юрисконсульта не менше трьох років;
- 3) було утворено Спілку адвокатів України; було затверджено «Положення про адвокатуру», яке детальніше регламентувало діяльність колегій адвокатів республіки, розширило види юридичної допомоги громадянам.

9.2. Якими НПА регулювалася діяльність адвокатури у 1962–1980 роках?

- 1) «Положення про адвокатуру»; «Інструкція про порядок оплати юридичної допомоги, яка надавалась адвокатами громадянам, підприємствам, установам, радгоспам, колгоспам та ін.»; «Положення про оплату праці адвокатів в Українській РСР»;
- 2) Закон «Про адвокатуру в СРСР»;
- 3) всі відповіді правильні.

9.3. Хто здійснював контроль за діяльністю колегій адвокатів у період 1962–1980 років?

- 1) Юридична комісія при Раді Міністрів УРСР;
- 2) Найвищий суд;
- 3) Нарком юстиції.

9.4. Що з наведеного належало до повноважень Юридичної комісії при Раді Міністрів УРСР?

- 1) здійснення підвищення кваліфікації адвокатів;
- 2) керівництво та контроль за діяльністю колегій адвокатів; затвердження кількісного складу колегій адвокатів; організація та проведення виборів керівних органів колегії; затвердження за погодженням із профспілковими органами правил внутрішнього розпорядку колегій адвокатів; видання інструкцій та інших актів з питань діяльності адвокатури;
- 3) включення до колегій адвокатів; виключення з колегій адвокатів; розгляд дисциплінарних справ адвокатів.

9.5. Яким вимогам мала відповідати особа, щоб претендувати на включення до колегії адвокатів у 1962–1980 роках?

- 1) необхідність вищої юридичної освіти, а для тих, хто закінчив юридичну школу – обов'язковий стаж практичної роботи в судових, прокурорських та інших органах юстиції не менше одного року; особи без юридичної освіти повинні були мати стаж судді, прокурора, слідчого або юрисконсульта не менше трьох років;
- 2) членами колегій могли бути особи, які мали не менше двох років стажу практичної роботи в органах юстиції, або відповідну теоретичну та практичну підготовку;
- 3) членом колегії міг бути лише громадянин СРСР чоловічої статі віком від 21 року та який мав досвід роботи в судових, прокурорських та інших органах юстиції не менше одного року.

9.6. Які підстави виключення з колегій адвокатів існували в період 1962–1980 років?

- 1) заява адвоката; незадовільний результат випробування, обумовленого під час прийому в колегію адвокатів;
- 2) у випадку виявленої неможливості виконання адвокатом своїх обов'язків внаслідок недостатньої кваліфікації; за станом здоров'я;
- 3) всі відповіді вірні.

10 Адвокатура України у період 1980–1990 років. Нормативно-правові акти, що регулювали діяльність адвокатури. Створення Спілки адвокатів України. Органи адвокатського самоврядування у цей період.

10.1. Коли була створена Спілка адвокатів України?

- 1) 17 грудня 1989 року;
- 2) 20–22 вересня 1990 року;
- 3) 19 грудня 1990 року.

10.2. З якою метою була створена Спілка адвокатів України?

- 1) з метою розгляду дисциплінарних справ щодо адвокатів;
- 2) з метою об'єднання на професійному рівні, досягнення адвокатурою України незалежності, розвитку демократичних засад адвокатської діяльності, участі адвокатів у розбудові правової держави, створення надійних гарантій адвокатської діяльності, захисту соціальних і професійних прав адвокатів;
- 3) з метою здійснення контролю за кваліфікацією осіб, які приймаються до членів колегій адвокатів.

10.3. Яким головним НПА регулювалась діяльність адвокатури у період 1980–1990 років?

- 1) Положенням про адвокатуру 1980 року;
- 2) Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;
- 3) Наказом Наркома юстиції «Про адвокатуру в УРСР».

11 Закон України «Про адвокатуру» 1991 року. Його підготовка, прийняття та введення в дію. Набуття статусу адвоката за цим Законом. Права і обов'язки адвоката, оплата праці та дисциплінарна відповідальність за Законом України «Про адвокатуру».

11.1. Коли було прийнято Закон України «Про адвокатуру»?

- 1) 1 лютого 1991 року;
- 2) 1 грудня 1991 року;
- 3) 19 грудня 1992 року.

11.2. Коли набрав чинності Закон України «Про адвокатуру»?

- 1) 1 грудня 1991 року;
- 2) 19 грудня 1992 року;
- 3) 1 лютого 1993 року.

11.3. Хто міг бути адвокатом згідно із Законом України «Про адвокатуру»?

- 1) громадянин України, який має вищу юридичну освіту, стаж роботи за спеціальністю юриста або помічника адвоката не менше двох років, склав кваліфікаційні іспити, одержав свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та прийняв Присягу адвоката України;
- 2) фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою відповідно до рівня, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування, склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю;
- 3) особа, яка має повну вищу юридичну освіту.